

Lugeja kiri.

Tartu Ülikooli füsioloogiaprofessori Maks Tiitso haud teada

Peet-Henn Kingisepp – TÜ füsioloogia instituudi emeriitdtsent

Hiljutise ajani oli teada, et esimene eestlasest füsioloogiaprofessor Tartu Ülikoolis Maks Tiitso (1900–1944) on maetud Stockholmi metsakalmistule, tema haua täpsest asukohast aga andmeid ei olnud. Tänu kontaktidele meditsiiniajaloohuvilise kolleegi Hernan Concha'ga Stockholmi Karolinska ülikoolihaiglast õnneustus välja selgitada Maks Tiitso haua asukoht Stockholmi metsakalmistul, kuhu ta on maetud 20.10.1944. Ta saatis ka fotod prof Maks Tiitso kalmust. Hernan Concha teatas ka, et hauda on hooldanud Lena Ots.

Maks Tiitso haua leidmisest teavitasin ka Stockholmi Eesti saatkonna töötajat Katrin Kanarikku, kes lubas lahkesti kalmu saatuse selgitamisele kaasa aidata. Maks Tiitso haud vääriks paremat tähistust, praegu mõjub puust rist kiivist sammaste keskel väga ajutisena, mis lausa ime kombel on säilinud üle kuuekümnepäeva.

Maks Tiitso sündis 9. oktoobril 1900. aastal Tartus. Pärast Tartu reaalkooli lõpetamist 1917 astus ta Tartu Ülikooli arstiteaduskonda, mille lõpetas 1923. Edasi töötas ta TÜ füsioloogia instituudis assistendina.

1932 kaitses ta doktoriväitekirja “Hingamise propriotseptiivne kontroll”. Füsioloogiaprofessor Alfred Fleischi lahkumise järel 1932. a jätkas tema tööd Maks Tiitso: 1934 füsioloogia instituudi ajutise juhatajana, 1935 eradotsendina ja sama aasta novembrist füsioloogia instituudi juhatajana. 1938. a valiti Maks Tiitso Tartu Ülikooli füsioloogia ja füsioloogilise keemia erakorraliseks professo-

riks, 1942 oli ta arstiteaduskonna prodekaan. Maks Tiitso teadusliku tegevuse põhisuunad on seotud vereringe ja hingamise füsioloogiaga. 1944. aasta sügisel emigreerus Maks Tiitso Rootsi, kus ta sama aasta 2. oktoobril suri ja maeti Stockholmi metsakalmistule.

Eesti väljapaistva teadlase, Tartu Ülikooli professori Maks Tiitso elu katkes kahetsusväärsetel varal. Eesti arstiteadus on temale palju tänu võlgu kui eestikeelse füsioloogiaterminoloogia rajajale ja arstiteaduse populariseerijale.

KIRJANDUS

1. Kingisepp P-H. Maks Tiitso 100. Eesti Arst 2001;80:352–5.
2. Kingisepp P-H. Maks Tiitso – esimene eestlasest füsioloogiaprofessor Tartu Ülikoolis. Tartu Ülikooli ajaloo küsimusi XXXIV. 200 aastat Vana-Anatoomikumit. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus; 2005. lk 109–23.

Maks Tiitso haud Stockholmi metsakalmistul. (Hernan Concha foto)